

ארגוני המורים לא אמורים להתערב במבנה המערכת. שישבתו גם חודש וחצי עד שיבינו את זה"

צבי פלג, מנכ"ל אורט, "לא מפחד משביתות", אך מוחה על ההתנהלות של ארגוני המורים ומשרדי החינוך והאוצר, וחושש כי המשא ומתן ביניהם לא יחולל את השינוי הנדרש ■ "כל עוד למקצוע ההוראה אין תדמית חיובית, אנשים לא יבואו להיות מורים. ברגע שנעלה את רף הקבלה, היוקרה של המקצוע תעלה"

צבי פלג, מנכ"ל רשת אורט. "הממשלה ידעה שההסכם עם הסתדרות המורים עומד להסתיים, ובאוצר מסתפקים בשינויים קטנים שינציחו את הקיבעון. זה לא מספיק"
צילום: אייל טואג

ליאור דטל

23, 15:49 ביוני 2022

השביתה שעליה הכריזה השבוע הסתדרות המורים פוגעת בהמוני תלמידי והורים, רגע לפני סיום שנת הלימודים, אבל כמעט שלא הורגשה ברשת אורט. הסתדרות המורים מייצגת את המורים בבתי הספר היסודיים, בעוד אורט מנהלת 240 בתי ספר על יסודיים, שבהם מועסקים כ-6,000 מורים. עיצומי המורים הפריעו בעיקר ללימודים בחטיבות הביניים של אורט, עד סיום שנת הלימודים הנוכחית, השבוע.

צבי פלג, מנכ"ל אורט, יודע שמה שמתפרץ כעת בבתי הספר היסודיים עשוי להגיע גם אליו בהמשך. "אני לא מפחד משביתות", הוא מכריז בראיון שנערך השבוע. נראה שפלג היה מעדיף לספוג שביתה של מורים אם היא לפחות היתה מניבה שינויים משמעותיים שהוא מייחל להם במערכת החינוך – כמו מעבר לתשלום שכר דיפרנציאלי למורים, על פי איכותם, או איחוד חטיבות הביניים והתיכונים.

"אם ארגוני המורים רוצים לשבות, שישבתו אפילו חודש או חודש וחצי, עד שיבינו שמשרד החינוך הוא זה שצריך לדאוג למדיניות החינוך כאן, ולא ארגוני המורים", אומר פלג. "הארגונים אמורים לדאוג לזכויות העובדים, ולא להתערב במבנה של מערכת החינוך."

"אי אפשר לסרב לכל בקשה ורק לבקש תוספות שכר. אנחנו רוצים שגם החינוך ישתפר"

יפה בן דויד, מזכ"לית הסתדרות המורים, בהפגנה להעלאת שכר המורים צילום: עופר וקנין

- **הסיבה המפתיעה שבגללה הסתדרות המורים משביתה את הלימודים**
- **כדי לחלץ את מערכת החינוך מהבוץ חייבים להשקיע במורים המתחילים**
- **ארגון המורים הודיע על סכסוך עבודה; וגם הסתדרות המורים מאיימת בכך**

הסכמי השכר הקודמים, "אופק חדש" של הסתדרות המורים מ-2006 ו"עוז לתמורה" של ארגון המורים מ-2011, יצרו שינויים במערכת החינוך. השינויים המשמעותיים בשני ההסכמים האלה הם הגדלת מספר שעות העבודה של המורים (ל-36 שעות שבועיות ביסודיים ובחטיבות ו-40 שעות שבועיות בתיכונים), הוספת לימודים בקבוצות קטנות (שעות פרטניות) והוספת שעות שהיה בבית הספר לכל מורה בתמורה לתוספת שכר. כעת עולה חשש שהסכמי השכר הקרובים לא יכללו רפורמות משמעותיות במערכת. "אי אפשר לסרב לכל בקשה ורק לבקש תוספות שכר", אומר פלג. "אני חושש שהמשא ומתן עם ארגוני המורים לא יחולל את השינוי הנדרש."

בינתיים המשא ומתן תקוע.

"מערכת החינוך סובלת מקיבעון כבר שנים רבות. לא יכול להיות שנמשיך להתעסק רק בהעלאת שכר למורים בלי לדאוג לשנות את המערכת ולהוציא אותה מהקיפאון שבו היא נמצאת. אני תומך בהעלאת שכר למורים, אבל זה לא מה שישנה את מערכת החינוך בישראל."

המשא ומתן תקוע בגלל החופשות, לא בגלל דרישות לרפורמה מורכבת במערכת.

"ותראה כמה זמן מדברים על שינוי בחופשות ולא משנים אפילו איסור חג אחד. אתם רוצים להוריד עשרה ימי חופשה? תנו למורים תוספת שכר ששווה לעשרה ימים. אני בטוח שכל המורים יסכימו. אפשר לקצר את החופש הגדול אפילו בחצי. תנו למורים משכורת נוספת. אם זה לא הולך, תקבעו שכל מורה שנכנס למערכת מתאריך מסוים מקבל פחות חופשות."

"אין מספיק מורים איכותיים כי רף הקבלה נמוך"

פלג מעריך כי סכסוך עבודה עם מורי התיכונים הוא עניין של זמן. "כבר היינו בסרט הזה", הוא אומר. "עכשיו יש שביתה של הסתדרות המורים, ואיך שיסיימו את המשא ומתן איתה יתחיל המשא ומתן עם ארגון המורים. יש באג במערכת, כי יש שני ארגוני מורים. המדינה יושבת עם ארגון אחד, ורק לאחר מכן יושבת עם השני. ואז יהיו שביתות בתיכונים, כי רן ארז, יו"ר ארגון המורים העל יסודיים, ידרוש יותר ממה שיפה [בן דויד](#), מזכ"לית הסתדרות המורים, קיבלה - כדי להרגיז אותה. התרחיש הזה כבר ידוע לנו. צריך לשבור את הפרדיגמה."

מה לגבי איכות המורים ובעיית המחסור במורים?

"כל עוד למקצוע ההוראה אין תדמית חיובית, אנשים לא יבואו להיות מורים. ברגע שנעלה את רף הקבלה להוראה לציון של 600 במבחן הפסיכומטרי, ונהפוך את מקצוע ההוראה למקצוע שקשה להתקבל אליו ושיש בו דרישות מקצועיות משמעותיות - היוקרה של המקצוע

תעלה, וגם הביקוש ללמוד אותו. תנסה להתקבל מחר למכללה להוראה ותתקבל, כי כולם מתקבלים. מנגד, לפסיכולוגיה ולעבודה סוציאלית יש תהליך מיון קפדני, ובשני התחומים האלה יש ביקוש."

אבל כרגע חסרים מורים. אם נעלה את רף הקבלה יגיעו עוד פחות.

"אין מספיק מורים איכותיים כי מדינת ישראל החליטה להוריד את רף הקבלה ולהזרים תקציבים ושכר לימוד של סטודנטים למכללות להוראה. הוראה צריך ללמוד באוניברסיטאות. הן ממותגות גבוה יותר לעומת מכללות להוראה."

למה שסטודנט ישקיע בקבלה ללימודים באוניברסיטה בתחום שהשכר בו כל כך נמוך?

"כשמערכת החינוך תשתנה ותקלוט מורים איכותיים, הביקוש יעלה. עובדה שיש ביקוש לעבודה סוציאלית."

אתה מתמודד עם מחסור במורים?

"באופן מינורי. היה ניתן למנוע את המחסור אם המדינה היתה משלמת יותר למורים איכותיים במקצועות נדרשים. היינו צריכים ללכת עד הסוף למודל שבו מורים מקבלים תגמול בהתאם לתפוקות וליכולות שלהם. באיזה מוסד ארגוני טוב אין תגמול דיפרנציאלי לעובדים? נשארנו ב'אנו באנו ארצה.'"

"לא יכול להיות שהמורים מועסקים בשתי רפורמות שונות – ובאותו חדר מורים יהיו מורים עם הסכמים שונים שמקבלים תנאים שונים ושכר שונה"

כיתה בבית ספר יסודי צילום: דן קינן (למצולמים אין קשר לנאמר בכתבה)

מצד שני, זה מסובך. אין בכלל מודל להערכת מורים. גם אם ארגוני המורים יסכימו, זה יכול להסב נזקים.

"כיום משרד החינוך נותן תוספות שכר למורים בתיכונים מצטיינים, שנבחרים על ידו בכל שנה לפי מדדים שהוא קבע. אז יש מדדים."

מורים בבתי ספר מצטיינים שנבחרים על ידי המשרד מקבלים כיום תוספות שכר – אך התוכנית פועלת בבתי ספר תיכונים בלבד, וכל מורה בבית הספר שנבחר מקבל מענק אחיד חד פעמי, בסך 8,444-3,166 שקל, ללא קשר לתפקודו האישי באותה השנה. הישגי התיכון שנבדקים על ידי משרד החינוך הם שיעור הזכאים לבגרות, שיעור התלמידים שהצטיינו בבגרות ומידת שיפור הישגי התלמידים לעומת שנת הלימודים הקודמת. עוד נמדדים שיעור התלמידים שהתקדמו לקראת בגרות מלאה גם אם לא הצליחו להשיג כזאת, שיעור הגיוס לצה"ל או הצטרפות לשירות לאומי ומידת השיפור בנתון זה ביחס לשנים קודמות.

"הבעיה שהיא שהמשרד נותן מענק לכל בית ספר רק פעם אחת, כי הוא ניתן על קידום בהישגים. אז בתי הספר הכי טובים לא מקבלים

מענקים", אומר פלג. "המשרד גם מחלק את הכסף הזה לכל המורים בבית הספר שנבחרים, כולל מורים לא כשירים מבחינה פדגוגית."

ארגוני המורים מנהלים את החינוך

יש לך ביקורת גם על משרדי האוצר והחינוך?

"כן. הם המתינו לרגע האחרון. הממשלה ידעה שההסכם הקיבוצי עם הסתדרות המורים [עומד להסתיים](#) כבר לפני שנים, ובאוצר מסתפקים בשינויים קטנים מדי שינצו את הקיבעון של מערכת החינוך לשנים רבות. זה לא מספיק. הבעיה היא שארגוני המורים מנהלים את החינוך במדינה. לא יכול להיות שכל המשא ומתן יהיה סביב עוד תוספות שכר. אנחנו רוצים שגם החינוך ישתפר."

מה הבעיות הכי גדולות שלא מטפלים בהן?

"לא יכול להיות שהמורים מועסקים בשתי רפורמות שונות – עוז לתמורה למורי התיכונים ואופק חדש למורים בחטיבות וביסודיים. לא יכול להיות שבאותו חדר מורים יהיו מורים עם הסכמים שונים שמקבלים תנאים שונים ושכר שונה."

אז אתה מציע לאחד בין ארגוני המורים?

"לא, אבל המדינה צריכה לנהל איתם משא ומתן באותו הזמן על אותם התנאים, ולא ליצור הבדלים בין שני הארגונים."

שני ארגונים באותו בית ספר

אחד המאבקים הגדולים שמתקיימים בין שני ארגוני המורים נוגעים למצב המתקיים בבתי ספר על יסודיים שש-שנתיים, שבהם פועלים חטיבת ביניים ותיכון בנפרד. המורים בחטיבות הביניים מיוצגים על ידי הסתדרות המורים, והמורים בתיכונים מיוצגים על ידי ארגון המורים, ובמאבק ביניהם כל ארגון מנסה להראות לעובדי החטיבות שהוא עדיף על השני.

בית ספר אורט ברמת גן. "אם אני רוצה לקחת מורה טוב מהתיכון ולתת לו ללמד בכיתה ז' כדי לאתגר את התלמידים, אני לא יכול" צילום: מוטי מילרוד

חטיבות הביניים מנוהלות באופן ישיר על ידי משרד החינוך, שגם מעסיק את המורים בהן, ואילו התיכונים מנוהלים על ידי רשתות החינוך או הרשויות המקומיות, שמעסיקות את המורים בהם. "במקום לאחד את החטיבה ואת התיכון, יש מנהל נפרד לכל מוסד ורכזי מקצוע ובעלי תפקידים נוספים נפרדים, אפילו שהם מועסקים באותו בית ספר", אומר פלג. "אם אני רוצה לקחת מורה טוב מהתיכון ולתת לו ללמד בכיתה ז' כדי לאתגר את התלמידים, אני לא יכול."

בדומה לשאר רשתות החינוך, רשת אורט מקבלת תקורה על כל בית ספר שמנוהל על ידה. כך שאם המדינה תחליט לאחד בין חטיבות הביניים לתיכונים, מספר המורים שיעברו להעסקה תחת רשת אורט יגדל משמעותית, וגם תקציב הרשת. לדברי פלג, זאת לא הסיבה למאבק שלו בנושא. "המרוויחים העיקריים יהיו המורים והתלמידים. אפשר לקבוע מראש שלרשתות לא תהיה תקורה מחטיבות הביניים. אני אקבל את זה באהבה", הוא אומר.

מה שכר המורים ברשת אורט?

"אנחנו מעסיקים 6,000 מורים, מתוכם 120 מורים בשנתם הראשונה במערכת, שמקבלים משכורת של 8,000 שקל ברוטו.

בשנה החמישית, השכר שלהם עולה ל-9,500 שקל (השכר בתיכונים גבוה יותר, ל"ד). אחרי 15 שנה, השכר של המורים ברשת מגיע ל-15 אלף שקל בממוצע, ואחרי יותר מ-20 שנה השכר מגיע ל-19 אלף שקל ברוטו."

השכר שעליו מדבר פלג משולם למורים בתיכונים, המועסקים תחת רפורמת עוז לתמורה של ארגון המורים. השכר הזה גבוה מהשכר שניתן למורים בבתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים – בין היתר מכיוון שהשכר ההתחלתי בתיכונים גבוה יותר, וכן מכיוון שמורים בתיכונים זכאים לקבל יותר תוספות שכר לעומת מורים בחטיבות ובבתי הספר היסודיים, למשל על הכנת כיתות לבגרות או תוספת על הוראה של מספר רב של כיתות.

פלג גיבש תוכנית לקיצור הלימודים ל-11 שנים, במקום 12 כיום – על ידי קיצור החופש הגדול בחודש בכל אחת משנות הלימודים. "גם ככה בכיתה י"ב התלמידים בקושי לומדים. בשום מקום לא כתוב שצריך ללמד 12 שנות לימוד", הוא אומר. "בנינו תוכנית מפורטת שיהיה ניתן ליישם בפילוט בכמה רשויות מקומיות כבר בשנת הלימודים הנוכחית."